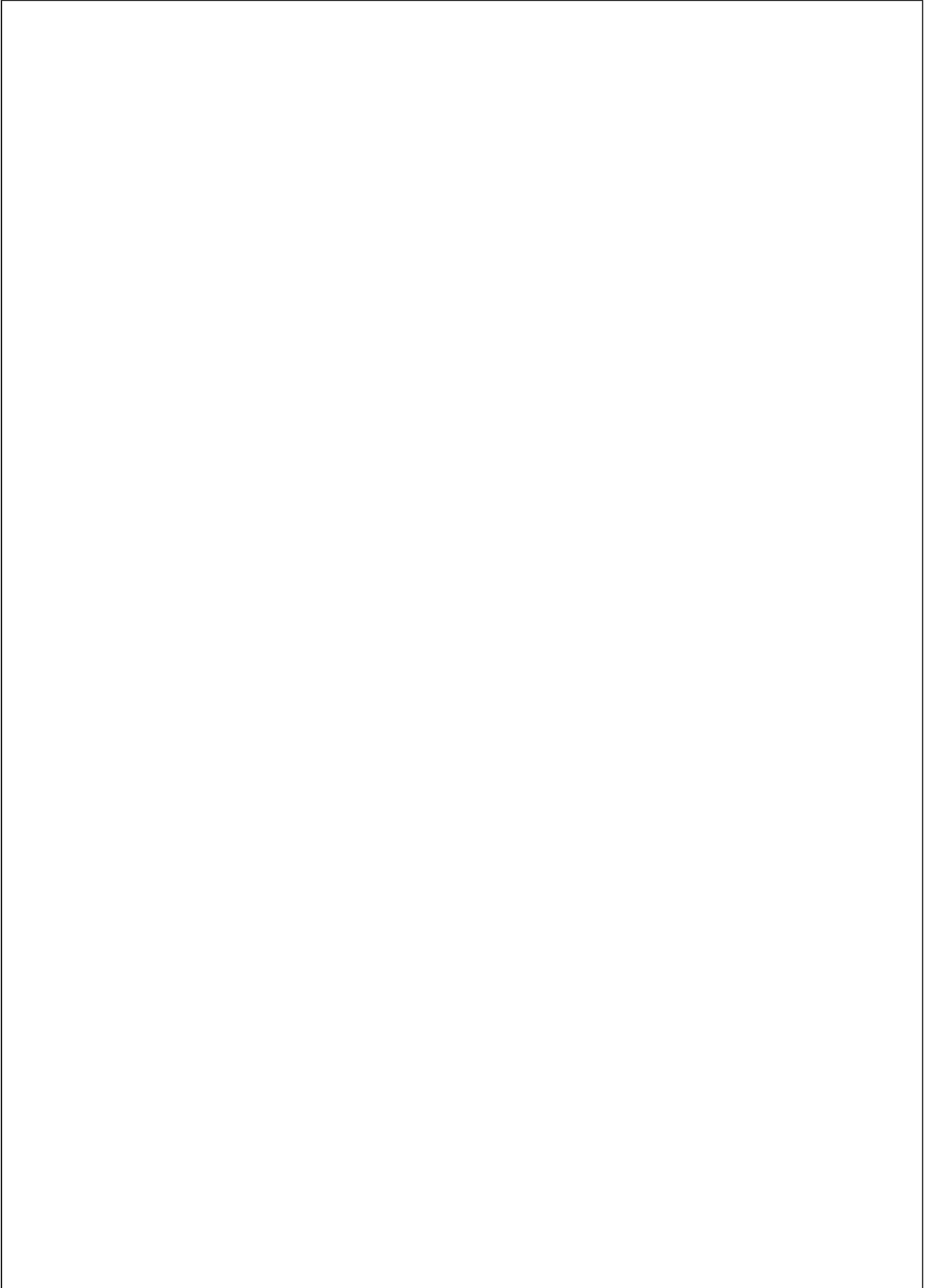

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/203754,Historia-o-Polakach-ktorzy-wyzwolili-Marche-80-lat-temu-dotarla-do-Tolentino.html>
28.02.2026, 17:55

Historia o Polakach, którzy wyzwolili Marche 80 lat temu, dotarła do Tolentino

W dniach 17-19 lipca 2024 r. w Loreto i Ankonie odbywają się obchody 80. rocznicy wyzwolenia regionu Marche. Mieszkańcy oddają hołd weteranom 2. Korpusu Generała Andersa, którzy w 1944 roku przyczynili się do wyzwolenia Włoch. Dzięki zainteresowaniu burmistrza Tolentino Mauro Sclaviego i gościnności przeora prowincji augustianów we Włoszech, ojca Giustino Casciano, wystawa IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” zaprezentowana została w XIV-wiecznym krużganku bazyliki San Nicola w Tolentino.

17.07.2024

Ekspozycja podąża śladami 2. Korpusu Polskiego, ukazując jego decydujący wkład w kampanię włoską. Poprzez fotografie, dokumenty i świadectwa, wystawa oferuje dogłębne spojrzenie na wydarzenia, i bitwy, dowodząc ofiarności walczących Polaków. Uwzględnia także osobiste historie żołnierzy, ich zmagania i nadzieje. Jest to hołd dla tych, którzy bili się o lepszą przyszłość i widzieli nieraz, jak ich marzenia zostały rozwiane, a także okazja do głębszej refleksji nad znaczeniem wartości, takich jak wolność i niepodległość, które i dziś mogą być zagrożone.

Dotychczas odbyło się 76 unikatowych odsłon ekspozycji „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” na całym świecie. 18 maja br. wystawa z wątkami polsko-włoskimi została zaprezentowana w krużgankach opactwa Benedyktynów na Monte Cassino z okazji oficjalnych obchodów z udziałem prezydentów Włoch i Polski – Sergia Mattarelli i Andrzeja Dudy. Na początku lipca gościła w Londynie podczas wizyty prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr. Karola Nawrockiego w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym.

* * *

Latem 1944 roku Polacy walczyli w dolinie Val di Chienti, aby odbić ją z rąk Niemców. Zwycięzców powitano z radością. Przynieśli oni upragnioną wolność do Civitanova Marche, Montecosaro, Morrovalle, Corridonia, Loro Piceno, Macerata i Tolentino.

Po przebyciu ponad 12 000 kilometrów polscy żołnierze, którzy wylądowali we Włoszech po szkoleniu na Bliskim Wschodzie, walczyli „za naszą wolność i waszą” pod Monte Cassino, Piedimonte San Germano i Acquafondata, aby otworzyć Aliantom drogę do Rzymu.

W rejonie Tolentino znalazł się podporządkowany czasowo 2. Korpusowi Polskiemu Włoski Korpus Wyzwolenia (Corpo Italiano di Liberazione, CIL) gen. Umberto Utili oraz Oddział Wydzielony z 5. Kresowej Dywizji Piechoty w składzie 15. Pułku Ułanów Poznańskich, 16. Lwowskiego Batalionu Strzelców i 4. Pułku Artylerii Lekkiej. Pod dowództwem płk. dypl. Klemensa Rudnickiego zgrupowanie „Rud” rozpoczęło działania w nocy 21/22 czerwca 1944 r.

Polacy walczyli pod Filottrano, Rustico i Polverigi o zdobycie Ankony, która została odbita z rąk Niemców 18 lipca 1944 r.

Dziś 1117 ciał poległych w tych krwawych bitwach spoczywa na Polskim Cmentarzu Wojskowym

w Loreto. Jest tam m.in. grób Zbigniewa Okulickiego, syna gen. Leopolda Okulickiego, ps. „Niedźwiadek”. Zbigniew zginął 8 lipca 1944 r. w walkach pod Osimo koło Ankony.

W 1939 r. Zbigniew Okulicki razem z matką wyjechał z okupowanej Polski przez Rumunię, Cypr do Wielkiej Brytanii. W Tel Awiwie ukończył polskie gimnazjum. Na zdjęciu klub sportowy uczniów w Tel-Awivie, drugi od lewej, w mundurze, Zbigniew Okulicki, Palestyna, lata czterdzieste XX w., (fot. zbiory Ośrodka KARTA, udostępnił Tadeusz Gaydamowicz)

Spalona kopuła bazyliki Santa Casa di Loreto, lipiec 1944 r. (fot. NAC)

Dwa żołnierskie hełmy na gąsienicy zniszczonego czołgu, Ankona, 1944 r. (fot. Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie)

Żołnierze 2. Korpusu Polskiego podczas walk o Osimo. Punkt obserwacyjny w Loreto, 1944 r. (fot NAC)

Bitwa o Ankonę - mapa

Spółdzielczość
Szlaki Nadziei
sejka Wolności

8 lipca 1944 r. w walkach pod Osimo koło Ankony zginął Zbigniew Okulicki (ur. 17 lutego 1924 w Kielcach), syn gen. Leopolda Okulickiego ps. „Niedźwiadek”. Pochowany został na cmentarzu w Loreto (fot. domena publiczna)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)